

ПАТРИМОНИУМ.МК
Списание за културното наследство
- споменици, реставрација, музеи -
Година 2, број 3-4, 5-6 / 2008-2009

PATRIMONIUM.MK
PERIODICAL FOR CULTURAL HERITAGE
- MONUMENTS, RESTORATION, MUSEUMS -
Year 2, № 3-4, 5-6 / 2008-2009

Уредник   *Editor*
Дарко Николовски   Darko Nikolovski

Редакциски одбор: *Editorial board:*
д-р Елизабета Димитрова   d-r Elizabeta Dimitrova
д-р Иван К. ЗАРОВ   d-r Ivan K. Zarov
д-р Марула Николовска   d-r Marula Nikolovska
Мирјана М. Машниќ   Mirjana M. Mašnić
м-р Јован Петров   m-r Jovan Petrov
м-р Роберт Петковски   m-r Robert Petkovski

Издавањето на ова списание го помогна
Министерството за култура на Р. Македонија

The publishing was supported by
The Ministry of Culture of the Republic of Macedonia

ПАТРИМОНИУМ.МК   PATRIMONIUM.MK

Списание за културното наследство
- споменици, реставрација, музеи -
Година 2, број 3-4, 5-6 / 2008-2009

PERIODICAL FOR CULTURAL HERITAGE
- MONUMENTS, RESTORATION, MUSEUMS -
Year 2, № 3-4, 5-6 / 2008-2009

Центар за културно и духовно наследство &
КАЛАМУС

Center for Cultural and Spiritual Heritage &
CALAMUS

Скопје 2009

Skopje 2009

*Овој број на списанието
PATRIMONIUM.MK*

ВО ЧЕСТ НА

МИРЈАНА М. МАШНИЌ
*историчар на уметноста
конзерватор советник*

Речиси три децении професионално посветена на споменциите од византискиот период. За неа мали ремек дела најчесто повеќе студији. Неуморен историчар и чувствителен заштитник на средновековните вредности. Својот немир од споменичките наследства го пренела на поширокиот аудиторум преку бројните написи.

Од Редакцијата

СОДРЖИНА CONTENTS

Вера Гавровска Бојчевска
 БИБЛИОГРАФИЈА НА МИРЈАНА М. МАШНИЌ
 [9-13]

<i>Гоце НАУМОВ</i> САДОТ КАКО ЧОВЕЧКО ТЕЛО [15]	<i>Goce NAUMOV</i> THE VESSEL AS A HUMAN BODY [21]
<i>Наде ПРОЕВА</i> ИКОНОГРАФИЈА НА ТОКИТЕ ЗА РЕМЕНИ ОД ДАСАРЕТИЈА И ОД СЕВЕРНОИЛИРСКИТЕ ОБЛАСТИ [33]	<i>Nade PROEVA</i> DES PLAQUES DE CEINTURES PROVENANT DES CONTRÉES ILLYRIENNES ET DE DASSARÉTIE [44]
<i>Роберт ПЕТКОВСКИ</i> ДВА НОВИ СПОМЕНИКА ОД АНТИЧКОТО КУЛТУРНО БОГАТСТВО НА МАКЕДОНИЈА [45]	<i>Robert PETKOVSKI</i> TWO NEW MONUMENTS FROM THE ANCIENT CULTURAL TREASURES OF MACEDONIA [50]
<i>Стевче ТОДОРОВСКИ</i> ЛУКОВИЧЕСТИ ФИБУЛИ ОД БИТОЛА И БИТОЛСКО [51]	<i>Stevče TODOROVSKI</i> CROSSBOW FIBULAS FROM BITOLA AND ITS VICINITY [53]
<i>Иван К. ЗАРОВ</i> ПОРТРЕТИ И НАТПИСИ ВО ОЛТАРСКИОТ ПРОСТОР И НАОСОТ НА СВ. БОГОРОДИЦА ПЕРИВЛЕПТА ВО ОХРИД [55]	<i>Ivan K. ZAROV</i> PORTRAITS AND INSCRIPTIONS UPON LITURGICAL SCROLLS IN THE SANCTUARY AND THE NAOS OF THEOTOKOS PERIBLEPTOS CHURCH IN OHRID [81]
<i>Елизабета ДИМИТРОВА</i> DIMENSIO SACRA: ЗА ПРОСТОРНИТЕ ВРЕДНОСТИ НА КОМПОЗИЦИЈАТА ВО СЛИКАНИТЕ АНСАМБЛИ НА ТЕОРИЈАНОВОТО АТЕЛЈЕ [83]	<i>Elizabeta DIMITROVA</i> DIMENSIO SACRA: THE SPATIAL QUALITIES OF THE COMPOSITION IN THE FRESCO ENSEMBLES OF THE THEORIANOS' ATELIER [95]
<i>Смиљка ГАБЕЛИЌ</i> СЛИКАРСТВО XIV ВЕКА У СВ. СПАСУ (ЦРКВИ ВЗНЕСЕЊА) У ШТИПУ [97]	<i>Smiljka GABELIĆ</i> THE 14 th CENTURY PAINTING IN THE CHURCH OF THE HOLY SAVIOUR (THE ASCENSION) IN SHTIP [115]
<i>Дејан ЃОРЃИЈЕВСКИ</i> КУЛТОТ НА СВЕТИ ХРИСТОФОР ВО Р. МАКЕДОНИЈА [117]	<i>Dejan GORGIEVSKI</i> THE CULT OF SAINT CHRISTOPHER IN THE REPUBLIC OF MACEDONIA [125]
<i>Мирјана М. МАШНИЌ</i> ЦРКВАТА СВЕТИ НИКОЛА ВО СЕЛО ТРНОВО КАЈ КРИВА ПАЛАНКА [127]	<i>Mirjana M. MAŠNIĆ</i> THE CHURCH OF ST. NICHOLAS IN THE VILLAGE OF TRNOVO NEAR KRIVA PALANKA [137]
<i>Дарко НИКОЛОВСКИ</i> ЦАРСКИТЕ ДВЕРИ ОД ЦРКВАТА СВ. НИКОЛА ВО С. ЗРЗЕ - ПРИЛЕП [139]	<i>Darko NIKOLOVSKI</i> THE ROYAL DOORS FROM THE CHURCH OF ST. NICHOLAS IN THE VILLAGE ZRZE- PRILEP [150]
<i>Невенка ВЕЛИЧКОВСКА</i> КОНЗЕРВАТОРСКО-РЕСТАВРАТОРСКИТЕ РАБОТИ НА ЦАРСКИТЕ ДВЕРИ ОД ЦРКВАТА СВ. НИКОЛА, с. ЗРЗЕ, ПРИЛЕПСКО [151]	<i>Nevenka VELIČKOVSKA</i> THE CONSERVATION - RESTORATION WORKS ON THE ROYAL DOORS FROM THE CHURCH OF ST. NICHOLAS IN THE VILLAGE ZRZE, PRILEP [154]
<i>Мирјана М. МАШНИЌ</i> ТРИ ПРИМЕРОЦИ НА ЦАРСКИ ДВЕРИ ОД КРАТОВСКО - КУМАНОВСКИОТ КРАЈ [155]	<i>Mirjana M. MAŠNIĆ</i> THREE EXAMPLES OF ROYAL DOORS FROM THE KRATOVO - KUMANOVO REGION [169]

Анџелина ПОПОВСКА
ИДЕНТИФИКАЦИЈА НА НЕСТРУЧНИТЕ
ИНТЕРВЕНЦИИ И КОНЗЕРВАТОРСКИ
ТРЕТМАН НА ЦАРСКИТЕ ДВЕРИ
ОД ШОПСКО РУДАРЕ
[171]

Angelina POPOVSKA
IDENTIFICATION OF THE UNPROFESSIONAL
INTERVENTIONS AND CONSERVATION
TREATMENT ON THE ROYAL DOORS FROM
SHOPSKO RUDARE
[182]

Роберт МИХАЈЛОВСКИ
БИТОЛСКАТА ЈЕНИ ЦАМИЈА
ВО СВЕТЛИНАТА НА НАЈНОВИТЕ
АРХЕОЛОШКИ ОТКРИТИЈА
[183]

Robert MIHAJLOVSKI
THE YENI MOSQUE IN BITOLA IN THE LIGHT
OF THE MOST RECENT ARCHAEOLOGICAL
INFORMATION
[188]

Јелена СВЕТИЕВА
СВЕТИТЕЛСКИТЕ КУЛТОВИ ВО
МАКЕДОНСКИТЕ ЕРМИНИИ ОД XIX ВЕК
И НИВНАТА КОНЦИПИРАНОСТ СПОРЕД
БАКРОРЕЗНИТЕ ПРЕДЛОШКИ
ОД СТЕМАТОГРАФИЈАТА НА
ХРИСТОФОР ЖЕФАРОВИЧ
[189]

Jelena SVETIEVA
THE SAINT CULTS
IN THE 19th CENTURY MACEDONIAN
HERMENEIAS WITH CONCEPT
REFERENCES TO
CHRISTOFOR ZHEFAROVICH'S
STEMATOGRAPHY ETCHINGS
[200]

Гоце АНГЕЛИЧИН ЖУРА
ПРЕТСТАВИ НА ЛОКАЛНИ СВЕТИТЕЛИ
ВО МОСКОПОЛСКИТЕ ЦРКВИ
"СВ. НИКОЛА" И "СВ. АТАНАСИЈ"
[201]

Goce ANGELICIN - ZURA
PRESENTATION OF THE LOCAL SAINTS IN THE
CHURCHES OF MOSKOPOLE " ST. NICHOLAS"
AND " ST. ATANASIJ"
[206]

Вера ГАВРОВСКА-БОЈЧЕВСКА
БЕЛЕШКИ ЗА ВРЕДНОСТИТЕ НА
ЦРКВАТА СВ. АТАНАСИЈ ВО
с. ГОРНА РАЈЧИЦА
[207]

Vera GAVROVSKA - BOJČEVSKA
NOTES ON THE VALUES OF THE CHURCH OF
ST. ATHANASIJ IN THE VILLAGE OF
GORNA RAJCHICA
[214]

Невенка ВЕЛИЧКОВСКА
НЕКОИ СОГЛЕДУВАЊА НА
ПРИЧИНИТЕЛИТЕ ЗА ЛОШАТА
СОСТОЈБАТА НА ДВЕ ИКОНИ ОД РАЈЧИЦА
[215]

Nevenka VELIČKOVSKA
OBSERVATIONS REGARDING THE CAUSES FOR
THE BAD CONDITION OF THE TWO ICONS
FROM RAJCHICA
[218]

Јасмина ЧОКРЕВСКА- ФИЛИП
ПРОБИВОТ НА ТЕМАТА
"ПРАВЕДНО И ГРЕШНО ИСПОВЕДАЊЕ"
ВО СЛИКАРСТВОТО ВО МАКЕДОНИЈА
[219]

Jasmina CHOKREVSKA - FILIP
THE EMERGE OF THE ICONOGRAPHIC THEME
"JUST AND WRONGFUL CONFESSION" IN
MACEDONIAN PAINTING
[232]

Л. Робева ЧУКОВСКА / З. ГЕОРГИЕВ / Б. БОЕВ
ИСТРАЖУВАЊА НА
РАНОХРИСТИЈАНСКАТА ИНТАРЗИЈА ОД
АРХЕОЛОШКИОТ ЛОКАЛИТЕТ СТОБИ
[233]

L. Robeva CHUKOVSKA / Z. GEORGJIEV / B. BOEV
RESEARCH ON
THE EARLY CHRISTIAN INLAY WORK
FROM THE ARCHAEOLOGICAL SITE STOBI
[238]

Лидија КОВАЧЕВА
ВЕРУВАЊЕ ВО ЖИВОТИНСКИОТ ГОВОР
КАКО ПРЕДЗНАК НА СМРТТА КАЈ
СТАРИТЕ ГРЦИ И ВО МАКЕДОНСКАТА
НАРОДНА ТРАДИЦИЈА
[239]

Lidija KOVACHEVA
THE BELIEF IN ANIMAL SPEECH
AS A PREFIGURE AMONG
THE ANCIENT GREEKS
AND IN MACEDONIAN FOLK TRADITION
[248]

Вера ГАВРОВСКА-БОЈЧЕВСКА
приказ на книга
Мирјана М. МАШНИК
МАНАСТИРОТ ОРЕОЕЦ
[249-251]

